

Nr 176.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1952/53 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. jämte i ämnet väckta motioner.
(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 181, 186, 189, 219, 223 och 292, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna

till Allmänna läroverken: Avlöningar ett förslagsanslag av 80 000 000 kronor,

till Arvoden åt deltagare i praktiska lärarkurser m. m. ett förslagsanslag av 950 000 kronor,

till Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m. ett anslag av 900 000 kronor,

till Folkskoleseminarierna: Avlöningar ett förslagsanslag 11 300 000 kronor,

till Småskoleseminarierna: Avlöningar ett förslagsanslag av 3 150 000 kronor samt

till Högre tekniska läroverk: Avlöningar ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 140, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 7 mars 1952, framlagt de närmare förslag i dessa hänseenden, vilka framgå av den följande redogörelsen, och därjämte till behandling upptagit frågan om statsbidrag till en svensk skola i Bishoftu i Etiopien.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft jämväl vissa i det följande angivna motioner.

1:o) Utvidgning av den statliga gymnasieorganisationen m. m. Kungl. Maj:t har (s. 4—20) föreslagit riksdagen att besluta, att samrealskolorna i Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål från och med budgetåret 1952/53 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, skola ombildas till högre allmänna läroverk med treårigt latin- och realgymnasium, skolande ombildningen tillgå sålunda, att första ringen vid ombildningen omedelbart upprättas och sedan ytterligare en ring per år av vardera gymnasielinjen, till dess gymnasiet är i sin helhet färdigbildat på båda linjerna; allt under villkor att vederbörande kommuner åtaga sig att tillhanda-

¹ *Bihang till riksdagens protokoll 1952. 6 saml. Nr 176.*

hålla för respektive högre allmänna läroverk erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostad åt erforderlig vaktmästarpersonal.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bergvall m. fl.* (I: 430) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson i Stockholm m. fl.* (II: 578), i vilka hemställts, att riksdagen för sin del måtte besluta upprättande av ett statligt gymnasium i anslutning till Brännkyrka samrealskola från och med läsåret 1952/53 i enlighet med vad i motionerna anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Jansson m. fl.* (I:434) och den andra inom andra kammaren av fröken *Vinge m. fl.* (II: 579), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, i första hand, att samrealskolan i Solna skall från och med budgetåret 1952/53 ombildas till högre allmänt läroverk med fyraårigt latin- och realgymnasium, samt, i andra hand, att riksdagen ville besluta, att statsbidrag skall utgå till det kommunala gymnasiet i Solna från och med budgetåret 1952/53;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ahlkvist* (I: 396) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson i Skegrie m. fl.* (II: 531), i vilka hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition måtte besluta, att jämväl samrealskolan i Trelleborg från och med budgetåret 1952/53 skall ombildas till högre allmänt läroverk med treårigt latin- och realgymnasium i enlighet med de principer, som anges i propositionen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nils Elowsson m. fl.* (I: 432) och den andra inom andra kammaren av herr *Ekdahl m. fl.* (II: 575), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att det kommunala gymnasiet i Ängelholm fr. o. m. den 1 juli 1952 förstatligas under samma villkor och på samma sätt som i propositionen föreslagits beträffande de kommunala gymnasierna i Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål;

dels en inom första kammaren av herr *Eric Ericson* väckt motion (I: 389), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att ett högre allmänt läroverk i Karlskoga inrättas från och med den 1 juli 1952 under samma villkor och på samma sätt, som i propositionen föreslagits för städerna Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål, samt att rektorstjänsten vid samrealskolan i Karlskoga, som nu är placerad i lönegraden Cb 9, vid omorganisationen ersättes med en rektorstjänst i lönegraden Cb 11 och att första året två lektorstjänster upprättas vid det nya högre allmänna läroverket i Karlskoga;

dels en inom andra kammaren av herr *Petterson* i Degerfors väckt motion

(II: 520), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att ett högre allmänt läroverk i Karlskoga inrättas fr. o. m. den 1 juli 1952 under samma villkor och på samma sätt som i propositionen föreslagits för städerna Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål;

dels en inom andra kammaren av herr *Jacobson* i Vilhelmina *m. fl.* väckt motion (II: 522), vari hemställt, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 140 ville beakta vad i motionen anförts;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Uhlén m. fl.* (I: 431) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson* i Malmö *m. fl.* (II: 577), i vilka hemställt, att riksdagen ville besluta, att statsbidrag till kommunala gymnasier fr. o. m. budgetåret 1952/53 skall utgå enligt de av skolöverstyrelsen i förevarande proposition återgivna grunderna.

Beträffande den närmare motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena hänvisas till motionerna I: 430, I: 434, II: 531, II: 575, I: 389, II: 520, II: 522 och II: 577.

Sedan förarbetena för skolreformen hösten 1949 fortskridit så långt, att gymnasiefrågan i stora drag kunde överblickas, uppdrog Kungl. Maj:t åt skolöverstyrelsen att utreda frågan om fortsatt utbyggande av läroverksorganisationen med nya statliga gymnasier. Överstyrelsen inkom den 22 februari 1951 med den anbefallda utredningen.

Statliga och kommunala gymnasier. Departementschefen har anført följande.

I sitt huvudutlåtande angående skolreformen uttalade särskilda utskottet vid 1950 års riksdag, att utskottet funne en utvidgning av gymnasieorganisationen genom upprättande av nya statliga gymnasier önskvärd. Riksdagen syntes dock böra förbehålla sig att taga ställning till omfattningen av den planerade utbyggnaden av gymnasieorganisationen först när konkreta förslag förelåge.

Den samma år påbörjade utredningen rörande gymnasiets organisation under övergångstiden har nu förts så långt, att tvekan icke längre behöver råda om den första etappen av den önskvärda utbyggnaden av gymnasieorganisationen. Det är visserligen icke möjligt att i år förelägga riksdagen utredningens samlade resultat, som bland annat torde komma att innefatta upprättandet av en tredje bildningslinje i gymnasiet, men om urvalet av läroverk för den första utbyggnadsetappen göres på lämpligt sätt, behöva organisationsproblemen vid införandet av en ny linje icke bli av annat slag eller mera svårlösta vid dessa läroverk än vid övriga högre allmänna läroverk med latin- och reallinje.

Däremot måste i nuvarande läge delvis andra synpunkter än förut anläggas på gymnasieorganisationens utbyggnad. Bland annat torde gränsdragningen mellan det statliga och det kommunala verksamhetsfältet icke längre kunna ske helt efter de gamla grunderna.

När det nuvarande kommunala gymnasiet i Söderhamn upprättades höstterminen 1913, omfattade första ringen endast 7 lärjungar. Man kan väl

förstå, att staten tvekade att ikläda sig ansvaret för ett gymnasium med så osäker rekrytering och att nya statliga gymnasier länge i första hand förlades till orter, där lärjungetillströmningen kunde anses bättre tryggad. I våra dagar är återtillströmningen till gymnasierna genomgående god, vare sig de ha staten eller kommunen till huvudman: de fem kommunala gymnasier, som i fjol inrättades, mottogo sålunda vid starten i genomsnitt 26 lärjungar i första ringen. Det är icke längre svårigheten att få lärjungar utan att få lärare, som tvingar till en viss återhållsamhet med nya gymnasier. Till följd av lärarbristen kan det icke vara försvarligt, att vare sig kommunala eller statliga gymnasier upprättas i större utsträckning än att den undervisning, som tillhandahålles, blir väl utnyttjad.

Det är under sådana omständigheter mycket svårt att motivera en helt statlig gymnasieorganisation för de större städerna, medan mindre orter med i och för sig tillfredsställande lärjungeunderlag skulle vara hänvisade att lösa sina gymnasiefrågor på egen hand. Tvärtom måste den omständigheten, att ett gymnasium, som ligger i centrum av en välbefolkad landsbygd, vanligen betjänar flera kommuner, enligt min mening betraktas som ett särskilt skäl för statens välvilliga stöd. Säkerligen har också skolöverstyrelsen rätt, när den i detta sammanhang betonar, att de stora städerna ändå alltid erbjuda lärarna fördelar, som ge dessa städer en stark ställning i konkurrensen om de otillräckliga lärartillgångarna.

För egen del håller jag före, att det för en lugn utveckling på området är önskvärt, att det statliga gymnasieväsendet kompletteras med ett kommunalt. Jag kan följaktligen ansluta mig till skolöverstyrelsens uppfattning, att ett kommunalt stadium normalt bör föregå upprättandet av ett statligt gymnasium.

Undantagen från denna regel böra enligt min mening icke bli alltför många. Jag medgiver dock, att beaktansvärda skäl för ett undantag anförts i samband med den föreliggande framställningen om inrättande av ett högre allmänt läroverk i Lycksele. Just här torde emellertid svårigheterna att anskaffa gymnasielärare vara mycket framträdande. Skolöverstyrelsen har visserligen tillstyrkt framställningen men under en förutsättning, som åtminstone för närvarande icke är uppfylld. Jag nödgas därför låta denna gymnasiefråga vila ännu en tid.

Urvalet av gymnasier för förstatligande. Av det sagda följer, att de läroverk, som nu skola utvidgas till högre allmänna läroverk, böra utväljas bland de skolor, som redan ha kommunala gymnasier.

Departementschefen har vidare anfört följande.

Valet underlättas av den erfarenhet, som redan föreligger om dessa gymnasiers dragningskraft. Gällde det upprättande av ett helt nytt gymnasium, vore en vidlyftig men ändå alltid mer eller mindre osäker utredning av gymnasiets rekryteringsunderlag erforderlig. Den kan nu i huvudsak ersättas med uppgifter om den faktiska lärjungetillströmningen eller den minimigräns för densamma, som följer av att alla tillgängliga platser i första ringen äro upptagna.

Utom lärjungeantalet böra givetvis kommunens ekonomiska uppoffringar för sitt gymnasium beaktas, och icke minst bör hänsyn tagas till den utsträckning, i vilken dessa kommit lärjungar från andra kommuner till godo. Skolöverstyrelsen meddelar en statistik över utsocknes lärjungar vid de kommunala gymnasierna läsåret 1950/51 (s. 6 i prop.) Kommunindelnings-

reformen kan visserligen i ett och annat fall ha ändrat de förhållanden, skolöverstyrelsen velat belysa med denna statistik; för de orter, som stå närmast i tur att erhålla statliga gymnasier, äro dock ändringarna få och obetydliga.

Vidare måste beaktas, att en ort icke rimligen bör se sina utsikter att få statligt gymnasium försämrade genom att den provisoriskt löst gymnasiefrågan i egen regi. Hänsyn måste därför tagas till alla de omständigheter som normalt tillmätas betydelse, när ett helt nytt gymnasium skall upprättas, exempelvis avståndet och restiden till närmaste gymnasium m. m.

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att den första grupp, som avses att förstatligas, skall bestå av sju gymnasier: Arvika, Karlshamn, Karlskoga, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål. En *reservant* ansåg, att även gymnasiet i Trelleborg borde medtagas i första gruppen.

Departementschefen anser, att antalet ligger i överkant. Efter att ha beaktat alla på frågan inverkan faktorer har departementschefen funnit sig kunna tillstyrka upprättandet av sex nya högre allmänna läroverk, nämligen i Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål. I samtliga dessa fall vore alla närbelägna statliga gymnasier fullsatta i första ringen eller åtminstone så nära fullsatta, att lärjungarna vid de kommunala gymnasierna i sagda städer icke skulle kunna beredas plats, utan att organisatoriska utvidgningar företoges av i stort sett samma omfattning som nämnda gymnasier.

Organisation och kostnader. De sex nämnda gymnasierna äro alla treåriga och utrustade med såväl latin- som reallinje. *Departementschefen* föreslår, att denna organisation tills vidare bibehålles och att staten första året övertar gymnasiets första ring, andra året jämväl den andra och tredje året gymnasiet i dess helhet.

Kostnadsökningen för statsverket kan med stöd av överstyrelsens beräkningar uppskattas till omkring 220 000 kronor första året och omkring 590 000 kronor efter fullbordad omorganisation, varvid lönenivån till de statligt anställda lärarna och statsbidragen till de kommunala gymnasierna beräknats enligt i slutet av år 1951 gällande grunder.

De kommunala gymnasierna under övergångstiden. *Departementschefen* har anfört bland annat följande.

Jag har redan betecknat förstatligandet av de sex kommunala gymnasierna som en första etapp av en mera omfattande utbyggnad av gymnasieorganisationen. Någon bestämd gräns för antalet av de kommunala gymnasier, som slutligen skola övertagas av staten, kan enligt min mening icke uppställas. Fastmer bör varje kommun, som får tillstånd att anknyta ett kommunalt gymnasium till en statlig realskola på orten, kunna räkna med att gymnasiet, om det på grund av lärjungefrekvensen kan anses som klart behövt och icke företer påtagliga brister i fråga om lokalförhållanden eller dylikt, i sinom tid skall kunna erhålla statlig karaktär.

Under alla omständigheter kan det kommunala gymnasiet icke betraktas som en skolform på avskrivning. Den principiella ståndpunkt jag intagit innebär tvärtom, att nya kommunala gymnasier skola kunna upprättas och att skolformen som sådan alltså i avvaktan på genomförandet av 1950 års skolreform får betraktas som ett ordinärt inslag i vår skolorganisation.

Skolöverstyrelsen har väckt frågan, huruvida icke under sådana omständigheter gynnsammare statsbidragsbestämmelser än de nuvarande borde komma i fråga för dessa gymnasier.

För närvarande utgår statsbidrag till driften av kommunalt gymnasium med belopp, som fastställes av Kungl. Maj:t. För innevarande år är för ändamålet ett obetecknat anslag av 595 000 kronor uppfört i riksstaten. Bidrag brukar ej beviljas förrän studentexamen å vederbörande linje avlagts med gott resultat. Till följd av denna eftersläpning ha innevarande läsår endast 15 av de 32 kommunala gymnasierna statsunderstöd. Beloppet beräknas efter 15 000 kronor för varje bidragsberättigande ring och utgör för närvarande högst 45 000 kronor för gymnasium med endast en bildningslinje och högst 90 000 kronor för gymnasium med såväl real- som latinlinje.

I den mån de kommunala gymnasierna icke övertagas av staten, böra de, framhåller skolöverstyrelsen, erhålla ökat statsunderstöd. De kommunala gymnasierna böra i detta hänseende icke intaga sämre ställning än övriga högre kommunala skolor. Överstyrelsen föreslår, att statsbidraget från och med budgetåret 1952/53 skall utgå med 78 procent av de verkliga utgifterna för löner och arvoden åt rektor och lärare, däri inbegripet de särskilda lönetillägg, som av kommunen tillerkännas de hos densamma anställda lektorerna. Statsunderstödet skulle utgå alltifrån början av ett kommunalt gymnasiums tillvaro och icke som nu först efter en provotid.

Departementschefen har i denna fråga anfört bland annat följande.

Otvivelaktigt kunna i och för sig skäl anföras för en omgestaltning av ordningen för statsbidragen. Med hänsyn till pågående utredningar rörande det statliga bidragssystemet i stort måste jag emellertid tills vidare hålla fast vid hittillsvarande praxis. Jag ansluter mig sålunda till det av skolöverstyrelsen i andra hand framställda yrkandet. Enligt detta skulle de kommunala gymnasierna i Bollnäs, Borlänge, Enköping, Falköping, Köping, Nässjö och Tranås nästa budgetår första gången erhålla statsbidrag för sina reallinjer och gymnasierna i Hedemora, Karlskoga och Varberg för sina latinlinjer. Vidare skulle såsom en automatisk följd av tidigare beslut förhöjt understöd beräknas för gymnasierna i Avesta, Filipstad, Hedemora, Lidköping, Malmberget och Oskarshamn. För de sex till förstatligande föreslagna gymnasierna avgår statsbidraget till första ringen, som alltefter omständigheterna kan ha varit 15 000 eller 30 000 kronor, men i stället blir i vissa fall (Karlshamn, Katrineholm och Åmål) ytterligare någon ring i den kommunala delen nu statsbidragsberättigad. Övriga nio kommunala gymnasier skulle ännu icke ifrågakomma till statsunderstöd.

Besparingsåtgärder m. m. *Departementschefen* förordar bibehållande även under nästa budgetår av de föreskrifter, som för innevarande

budgetår givits i besparingssyfte. I detta läge har han icke heller ansett sig kunna tillstyrka en framställning om inrättande av femårig realskola vid högre allmänna läroverket å Lidingö.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat, uttalade särskilda utskottet vid 1950 år riksdag önskvärdheten av en utvidgning av gymnasieorganisationen genom upprättande av nya statliga gymnasier. Sedan dess har behovet av arbetskraft inom yrken, för vilka krävas gymnasial utbildning, stegrats och än mer framhävt angelägenheten av ökade möjligheter till gymnasiestudier. Tillströmningen till gymnasierna är också i dag genomgående så god, att några betänkligheter av den anledningen icke för närvarande torde behöva hysas från statsmakternas sida att ikläda sig ansvaret för ytterligare gymnasier. Hur det i detta avseende kan komma att gestalta sig i framtiden är givetvis icke möjligt att nu med någon bestämdhet uttala sig om. En förändring i rådande goda konjunkturer kan visserligen medföra en av ekonomiska skäl föranledd minskning av tillströmningen till gymnasiet, men den kan också verka i motsatt riktning på grund av försämrade möjligheter för ungdomen att komma ut i förvärvslivet. En säker faktor att räkna med är emellertid den sedan år 1945 tydligt märkbara nedgången i nativiteten inom landet, vilken kan komma att medföra en minskad tillströmning även till gymnasierna.

Om sålunda frågan om lärjungetillströmningen inrymmer osäkra moment, som kunna påkalla en viss försiktighet för framtiden, så torde redan i dagens läge bristen på lärare tvinga till återhållsamhet med nya gymnasier. Såsom departementschefen framhåller kan det till följd av lärarbristen icke vara försvarligt, att vare sig kommunala eller statliga gymnasier upprättas i större utsträckning än att den undervisning, som tillhandahålles, blir väl utnyttjad. Utskottet delar även departementschefens uppfattning, att det svårligen låter sig motivera med en enbart statlig gymnasieorganisation i de större städerna, medan mindre orter med i och för sig tillfredsställande lärjungeunderlag skulle vara hänvisade att själva lösa sina gymnasiefrågor. Enligt utskottets mening måste även den omständigheten, att ett gymnasium, som ligger i centrum av en välbefolkad landsbygd, vanligen betjänar flera kommuner, betraktas som ett särskilt skäl för statens välvilliga stöd.

Utskottet finner skäl tala för att vid sidan av det statliga gymnasieväsendet även en kommunal gymnasieorganisation alltjämt upprätthålles, och liksom departementschefen kan utskottet ansluta sig till skolöverstyrelsens uppfattning, att ett kommunalt stadium normalt bör föregå upprättandet av ett statligt gymnasium. Givetvis bör denna princip icke drivas så långt, att icke undantag skulle kunna medgivas på grund av alldeles särskilda omständigheter; sådana föreligga enligt utskottets mening beträffande Lycksele.

Skolöverstyrelsen har med utgångspunkt från de allmänna faktorer, som

enligt överstyrelsens mening förtjäna beaktande, då fråga är om upprättande av ett högre allmänt läroverk, föreslaget förstatligande i en första etapp av de kommunala gymnasierna i Arvika, Karlshamn, Karlskoga, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål. Departementschefen har tillstyrkt detta förslag utom vad gäller Karlskoga. I motionerna I: 430 och II: 578, I: 434 och II: 579, I: 396 och II: 531, I: 432 och II: 575, I: 389 samt II: 520 ha yrkats upprättande av högre allmänna läroverk jämväl i Brännkyrka i Stockholm, Solna, Trelleborg, Ängelholm och Karlskoga, varjämte i motionen II: 522 framställts önskemål om upprättande av ett högre allmänt läroverk även i Lycksele. Utskottet, som i det följande återkommer till motionen II: 522, har efter ingående överväganden ansett sig böra biträda departementschefens ståndpunkt och kan således icke nu tillstyrka de i de övriga motionerna gjorda yrkandena.

Enligt utskottets uppfattning skulle det ur flera synpunkter ha varit önskvärt, att en mer fullständig och långsiktig plan för förstatligandet av nu verksamma kommunala gymnasier kunnat angivas, men utskottet är fullt medvetet om det vanskliga häri på grund av bl. a. den otillräckliga lärartillgången i flera ämnen. Utskottet vill emellertid betona, att de nu till förstatligande avsedda sex kommunala gymnasierna endast utgöra en första etapp i omorganisationen. Den fortsatta takten i denna får prövas vid den årliga behandlingen av anslagsäskandena för de allmänna läroverken och utifrån då rådande förutsättningar i olika avseenden. Utskottet ansluter sig därvid i princip till departementschefens uttalande, att varje kommun, som får tillstånd att anknyta ett kommunalt gymnasium till en statlig realskola på orten, bör kunna räkna med att gymnasiet, om det på grund av lärjungefrekvensen kan anses som klart behövt och icke företer påtagliga brister i fråga om lokalförhållanden eller dylikt, i sinom tid skall kunna erhålla statlig karaktär.

Utskottet vill i detta sammanhang även framhålla som önskvärt, att vid den fortsatta utbyggnaden av den statliga gymnasieorganisationen i skälig utsträckning beaktas, att möjligheterna till gymnasieutbildning så jämnt som möjligt fördelas mellan olika delar av landet.

Av vad utskottet sålunda anfört följer, att utskottet icke anser det vare sig möjligt eller lämpligt att i anledning av de väckta motionerna angiva någon slags turordning gymnasierna emellan för det fortsatta förstatligandet. Utskottet vill endast framhålla, att utskottet för sin del kunnat förstå de skäl, som föranlett skolöverstyrelsen att medtaga Karlskoga i sitt förslag. Beträffande Solna, vars upptagningsområde innesluter ca 100 000 invånare, får utskottet framhålla, att därest läroverksorganisationen i Stockholm icke kan tillgodose även andra behov än stadens egna, behovet av studiemöjligheter för ungdomen inom förorter, som i administrativt hänseende icke tillhöra Stockholms stad, t. ex. Solna, bör tillgodoses.

Utskottet har tidigare framhållit, att särskilda skäl syntes föreligga för

att ett statligt gymnasium borde kunna upprättas i Lycksele utan något kommunalt mellanstadium. Såsom i motionen II: 522 framhållits, synas rekryteringsområdet och underlaget i form av högre skolor för ett gymnasium i Lycksele betryggande, varjämte ett uppenbart behov föreligger av avlastning av de närmaste högre allmänna läroverken i Skellefteå och Umeå. Det synes även angeläget ur samhällets synpunkt att genom ett gymnasium i Västerbottens läns lappmark tillgodogöra sig den begåvningsreserv, som enligt gjorda undersökningar förefinnes i de norra delarna av landet. De ekonomiska förutsättningarna för upprätthållande av ett kommunalt gymnasium i denna del av landet torde knappast föreligga. I anslutning till vad skolöverstyrelsen och departementschefen anfört om svårigheterna att anskaffa gymnasielärare vid ett eventuellt gymnasium i Lycksele må här endast framhållas, att enligt vad utskottet inhämtat lärartillgången vid samskolan därstädes i vart fall för närvarande får anses vara jämförelsevis god.

Utskottet biträder departementschefens förslag beträffande organisationen av de sex nya statliga gymnasierna och har icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna villkoren för ombildningen eller mot de gjorda kostnadsberäkningarna.

Skolöverstyrelsen har ifrågasatt, huruvida icke gynnsammare statsbidragsbestämmelser än de nuvarande borde införas för de kommunala gymnasierna. Departementschefen har funnit skäl i och för sig tala för en omgestaltning av ordningen för statsbidragen, men med hänsyn till pågående utredningar rörande det statliga bidragssystemet i stort har han ansett sig böra hålla fast vid hittillsvarande praxis. I motionerna I: 431 och II: 577 har yrkats införande av nya bidragsgrunder i enlighet med skolöverstyrelsens förslag.

Utskottet får för sin del framhålla, att de nuvarande grunderna för statsunderstöd till kommunala gymnasier äro alltför schematiska och medge alltför otillräckliga bidrag till de numera ganska dryga omkostnaderna för dessa gymnasier. Med hänsyn till att de kommunala gymnasierna under en relativt lång övergångstid få betraktas som ett ordinärt inslag i vår skolorganisation finner utskottet knappast skäligt, att kommunerna skola betungas med så dryga utgifter för en verksamhet, som de åtagit sig icke blott i eget intresse utan lika mycket till hela samhällets gagn. Det synes således önskvärt, att kommunerna beredas ett statligt understöd av en sådan storleksordning, att det innebär en större hjälp för dem än för närvarande är fallet. Utskottet är icke berett att nu avvika från departementschefens ståndpunkt men vill framhålla vikten av att denna fråga ägnas fortsatt uppmärksamhet och så snart som möjligt erhåller en tillfredsställande lösning.

Av den ståndpunkt utskottet sålunda intagit följer, att utskottet avstyrker bifall såväl till motionerna I: 431 och II: 577 som till motionerna I: 434 och II: 579, såvitt gäller det i sistnämnda motioner framförda alternativa yrkan-

det, att statsbidrag skulle utgå till det kommunala gymnasiet i Solna redan från och med budgetåret 1952/53.

Vad departementschefen anfört beträffande ifrågasatt upprättande av femårig realskola vid högre allmänna läroverket i Lidingö och rörande fortsatta besparingsåtgärder har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

- I. att motionerna I:430 och II:578 icke må bifallas;
- II. att motionerna I:434 och II:579 icke må bifallas;
- III. att motionerna I:396 och II:531 icke må bifallas;
- IV. att motionerna I:432 och II:575 icke må bifallas;
- V. att motionerna I:389 och II:520 icke må bifallas;
- VI. att motionerna I:431 och II:577 icke må bifallas;
- VII. att riksdagen må besluta, att samrealskolorna i Arvika, Karlshamn, Katrineholm, Kiruna, Söderhamn och Åmål från och med budgetåret 1952/53 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, skola ombildas till högre allmänna läroverk med treårigt latin- och realgymnasium, skolande ombildningen tillgå sålunda, att första ringen vid utbildningen omedelbart upprättas och sedan ytterligare en ring per år av vardera gymnasielinjen, till dess gymnasiet är i sin helhet färdigbildat på båda linjerna; allt under villkor att vederbörande kommuner åtaga sig att tillhandahålla för respektive högre allmänna läroverk erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning, bostad åt rektor eller motsvarande kontant ersättning samt bostad åt erforderlig vaktmästarpersonal;
- VIII. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan i anledning av motionen II: 522 anför.

2:o) Allmänna läroverken: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (s. 20—37) föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de allmänna läroverken, vilka föranledas av vad departementschefen förordat, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen att — utan hinder av fastställd personalförteckning — tills vidare under budgetåret 1952/53, då för realskolestadiet avsedd ordinarie ämneslärartjänst vid allmänt läroverk skall tillsättas, besluta, huruvida tjänsten skall kungöras ledig såsom adjunktstjänst eller ämneslärarinnetjänst, *dels* godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för de allmänna läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, *dels* ock till Allmänna läroverken:

Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlson m. fl.* (I: 433) och den andra inom andra kammaren av fru *Sandström m. fl.* (II: 581), i vilka hemställts, *att* riksdagen ville i överensstämmelse med skolöverstyrelsens förslag besluta om inrättandet fr. o. m. budgetåret 1952/53 av 6 ordinarie lektorstjänster och 175 ordinarie adjunktstjänster vid de allmänna läroverken utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, *att* vid de allmänna läroverken måtte fr. o. m. budgetåret 1952/53 nyinrättas 2 e. o. vaktmästartjänster i Ce 10 (Landskrona och Västerås) och 4 dylika tjänster i Ce 9 (Halmstad, Hässleholm, Nyköping och Östersund), *samt att* en med halvtidstjänstgöring förenad vaktmästartjänst i Ce 9 vid högre allmänna läroverket för flickor i Hälsingborg måtte fr. o. m. budgetåret 1952/53 ersättas med en heltidstjänst i samma lönegrad;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne m. fl.* (I: 429) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 580), i vilka hemställts, *att* riksdagen måtte besluta, *att* 5 nya skolskötersketjänster inrättas enligt skolöverstyrelsens förslag; *samt att* härför erforderlig höjning av anslaget sker;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 139) och den andra inom andra kammaren av fru *Hellström* och herr *Braconier* (II: 176), i vilka hemställts, *att* riksdagen måtte besluta uttala *att* förslag bör föreläggas nästa års riksdag, syftande till ett successivt uppförande av kanslitjänster på läroverkens lönestat.

Beträffande den närmare motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena hänvisas till motionerna I: 433, II: 580 och II: 176.

Kungl. Maj:ts förslag innefattar i huvudsak följande:

1) uppflyttning av rektorstjänsterna vid de sex nya högre allmänna läroverken från Cb 9 till Cb 11 samt av 16 övningslärtjänster vid ifrågavarande läroverk från Ca 21 till Ca 23,

2) inrättande av följande antal nya tjänster, nämligen 13 lektorstjänster, 24 adjunktstjänster, 37 övningslärtjänster, två vaktmästartjänster samt en värmeskötartjänst,

3) höjning av vissa arvoden,

4) ökad medelsanvisning till undervisningen i övningsämnen, bl. a. till ytterligare veckotimmar i instrumentalmusik,

5) anvisande av 5 000 kronor till frivillig undervisning i maskinskrivning,

6) ökning av den icke-ordinarie lärarpersonalen med 116 ämneslärare eller motsvarande timlärare.

Följande av skolöverstyrelsen väckta förslag har departementschefen icke ansett sig höra biträda:

- a) inrättande av 6 lektors- och 175 adjunktstjänster för förbättring av proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie lärare samt förbättring av lektorsrepresentationen,
- b) inrättande av 7 extra ordinarie vaktmästartjänster,
- c) inrättande av 5 nya ordinarie skolskötersketjänster,
- d) organisation av arbetet på rektorsexpeditionerna i enlighet med det särskilda sakkunnigbetänkandet i ämnet.

Beträffande förslaget under a) har *departementschefen* anfört följande.

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att ytterligare 6 lektorstjänster och 175 adjunktstjänster skola inrättas till förbättrande av lektorsrepresentationen vid vissa läroverk eller åvägbringande av en gynnsammare proportion mellan ordinarie och icke-ordinarie ämneslärare. Denna fråga står emellertid i nära sammanhang med den planerade tjänsteförteckningsrevisionen för de allmänna läroverken. 1950 års lärarutredning har verkställt utredning dels angående förbättring av proportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie ämneslärare, dels angående inrättande av en ny grupp ämneslärartjänster vid de allmänna läroverken, förslagsvis benämnda försteadjunktstjänster. Förhandlingar ha därefter förts i frågan mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och vederbörande personalorganisationer men hittills icke lett till resultat. Vid sådant förhållande synes frågan i sin helhet böra vila för att, när omständigheterna göra det möjligt, upptagas i ett större sammanhang.

Utskottet får i anledning av motionerna I:433 och II:581, såvitt desamma avser inrättandet av ytterligare lärartjänster, framhålla, att *departementschefen* icke synes ha ställt sig avvisande till skolöverstyrelsens förslag i denna del utan endast ansett hela frågan böra vila i avvaktan på de pågående förhandlingarna mellan 1949 års tjänsteförteckningskommitté och vederbörande personalorganisationer. *Utskottet* utgår därför ifrån, att de av skolöverstyrelsen framlagda förslagen komma att av Kungl. Maj:t upptagas till prövning, så snart omständigheterna så medgiva. Med hänsyn härtill avstyrker *utskottet* bifall till förenämnda motioner i nu ifrågavarande del.

I samma motioner har vidare hemställts om inrättande av vissa extra ordinarie vaktmästartjänster i enlighet med ett av skolöverstyrelsen framlagt, av *departementschefen* icke tillstyrkt förslag. *Utskottet* anser sig för sin del icke nu böra biträda detta förslag, men då det enligt *utskottets* mening synes kunna ifrågasättas, om icke vaktmästarpersonalen vid vissa läroverk är otillräcklig, förutsätter *utskottet*, att Kungl. Maj:t låter verkställa en översyn av vaktmästarorganisationen vid de allmänna läroverken och för riksdagen framlägger de förslag, som härav kunna föranledas.

Departementschefen föreslår, att en musiklärartjänst i Ca 21, som enligt skolöverstyrelsens beslut skall från och med den 1 juli 1952 överflyttas till det nya högre allmänna läroverket i Kiruna, uppflyttas till Ca 23. *Utskottet* har intet att erinra häremot. Enligt vad *utskottet* under hand

inhämtat har vidare skolöverstyrelsen beslutat att från och med nämnda dag till samma läroverk överflytta även en teckningslärartjänst i Ca 21, vilken ävenledes i enlighet med gällande bestämmelser torde böra uppflyttas till Ca 23. Någon uppräknings av anslaget med anledning härav torde icke erfordras.

Även om vissa skäl kunna tala för att i enlighet med skolöverstyrelsens förslag och yrkandet i motionerna I:429 och II:580 fem nya tjänster för heltidstjänstgörande skolsköterskor upprättas vid läroverken, är utskottet dock icke berett att tillmötesgå detta önskemål. Utskottet förutsätter emellertid, att frågan ägnas fortsatt uppmärksamhet från Kungl. Maj:ts sida.

I motionerna I:139 och II:176 har yrkats, att förslag borde föreläggas nästa års riksdag, syftande till ett successivt uppförande av kanslitjänster på läroverkens lönestat. Yrkandet synes ansluta sig till det sakkunnigbetänkande, som tidigare avgivits beträffande organisationen av arbetet å rektorsexpeditionerna och som ännu icke föranlett något förslag till riksdagen. Emellertid får utskottet erinra om att utskottet under punkten 169 i sitt utlåtande nr 8 till innevarande års riksdag förklarat sig icke vilja motsätta sig att ur läroverkens ljus- och vedkassor skulle, i enlighet med ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag, få intill ett belopp av 580 000 kronor bestridas kostnader ej endast för renskrivning och enklare kontorsgöromål utan för expeditionsgöromål överhuvudtaget å rektorsexpeditionerna. Utskottet, som förutsätter att nya direktiv komma att utfärdas angående rektorernas rätt att på angivet sätt disponera medel ur ifrågavarande anslag, anser sig med hänsyn till den lättnad i expeditionsarbetet, som denna anordning innebär, och till att förutnämnda betänkande alltjämt är beroende av Kungl. Maj:ts prövning icke böra tillstyrka det i motionerna gjorda yrkandet.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit eller anfört i fråga om beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet tillstyrker följaktligen, att anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag för nästa budgetår uppföres med 79 000 000 kronor, vilket innebär en anslagsökning med 14 286 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I:433 och II:581 samt I:429 och II:580,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de allmänna läroverken, vilka föranledas av vad utskottet förordat;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, skolöverstyrelsen att — utan hinder av fastställd personalförteckning — tills vidare under budgetåret 1952/53, då för realskolestadiet avsedd ordinarie ämnes-

lärartjänst vid allmänt läroverk skall tillsättas, besluta, huruvida tjänsten skall kungöras ledig såsom adjunktstjänst eller ämneslärarinnetjänst;

c) godkänna följande avlöningsstat för de allmänna läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		43 700 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a) Arvoden åt kvinnliga sakkunniga	500	
b) Arvoden åt tillsynslärare	17 000	
c) Arvoden åt skolläkare m. m., <i>förslagsvis</i>	530 000	
d) Arvoden åt bibliotekarier	147 000	
e) Arvoden åt sekreterare m. m., <i>förslagsvis</i>	284 000	
f) Särskilda arvoden vid läroverk med lärarkurs, <i>förslagsvis</i>	288 500	
g) Särskilda arvoden vid statens aftonskola	7 800	
h) Arvode åt biträdande föreståndarinna	1 200	
i) Personlig lönefyllnad åt vissa rektorer	500	1 276 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>		16 000 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		19 023 500
	Summa kronor	80 000 000

Särskilda uppbördsmedel:

1. Bidrag från Stockholms stad		15 000
2. Av kommuner och lärare erlagda hyror		274 000
3. Avkastning av donationer från kronan m. m.		37 600

4. Av vaktmästare erlagda hyror samt ersättning för bränsle och lyse	120 000	
5. Bidrag ur läroverks ljus- och vedkassor till vaktmästarpersonalens avlöning	553 400	1 000 000
		<u>Nettoutgift kronor 79 000 000</u>

d) till *Allmänna läroverken*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 79 000 000 kronor;

II. att motionerna I:139 och II:176 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o) *Arvoden åt deltagare i praktiska lärarkurser m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 38 och 39), vilket innebär en anslagshöjning med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arvoden åt deltagare i praktiska lärarkurser m. m.* för budgetåret 1952/53 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 940 000 kronor.

4:o) *Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.* Kungl. Maj:t har (s. 39 och 40) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 780 000 kronor, innebärande en ökning med 185 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft en inom andra kammaren av herr *Rylander* väckt motion (II:521), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att till kommunala flickskolan i Västerås skall för budgetåret 1952/53 utgå understöd för den där inrättade realskollinjen med 20 000 kronor samt att till *Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisas ett anslag av 800 000 kronor.

Anslaget är nu uppfört med 595 000 kronor. Huvuddelen av det nuvarande anslaget eller 555 000 kronor är avsedd för den grupp av läroanstalter, som rubriken anger, och har fördelats enligt grunder, för vilka tidigare redogjorts. Återstoden av anslaget avser statsbidrag för realskollinjen vid kommunala flickskolan i Karlstad med 20 000 kronor samt för realskolelinjerna vid kommunala flickskolorna i Linköping och Uppsala med i vardera fallet 10 000 kronor.

Ansökningar föreligga nu om höjt anslag för de till flickskolorna i Uppsala och Linköping anslutna realskollinjerna. Vidare anhåller *styrelsen* för

kommunala flickskolan i Västerås, att jämväl den därstädes drivna realskollinjen skall komma i åtnjutande av statsanslag.

Departementschefen föreslår höjning av understöden till flickskolorna i Linköping och Uppsala. Däremot kan han för närvarande icke tillstyrka bidrag till realskollinjen i Västerås.

Utskottet tillstyrker, att förevarande anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppföres med 780 000 kronor och har alltså icke ansett sig böra biträda det i motionen II:521 framställda yrkandet. Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt avslag å motionen II:521, till *Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.* för budgetåret 1952/53 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag av 780 000 kronor.

5:o) *Folkskoleseminarierna: Avlöningar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 41—50), vilket innebär en anslagshöjning med 1 882 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för folkskoleseminarierna, vilka föranledas av vad departementschefen föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för folkskoleseminarierna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 200 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) Arvoden åt seminarieläkare m. m., <i>förslagsvis</i>	84 800
b) Arvoden åt seminariebibliotekari-er	39 600
c) Arvoden åt sekreterare m. m.	24 700
d) Särskilda arvoden vid seminarier med lärarkurs, <i>förslagsvis</i>	54 000
e) Tilläggsarvoden åt lärare vid kurser för utbildande av kyrkomusi-ker, <i>förslagsvis</i>	37 800

f) Arvoden vid kurser för utbildande av hjälpklasslärare	15 100	256 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>		4 605 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		2 339 000
		<hr/> Summa kronor 11 400 000

c) till *Folkskoleseminarierna*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11 400 000 kronor.

6:o) *Småskoleseminarierna*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (s. 51—57) föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för småskoleseminarierna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, samt att till *Småskoleseminarierna*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 280 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 452 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I:428) och den andra inom andra kammaren av fru *Renström-Ingénäs m. fl.* (II:576), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att från och med höstterminen 1952 vid småskoleseminariet i Stockholm på försök inrättas en lekskoleavdelning och att vid denna avdelning anställas en halvtidstjänstgörande lärarinna.

Beträffande den närmare motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen I:428.

Motionärernas yrkande sammanfaller med ett av *skolöverstyrelsen* framfört förslag om anvisande av 3 500 kronor till arvode åt en förskollärarinna vid småskoleseminariet i Stockholm, vilket förslag emellertid icke tillstyrkts av *departementschefen*.

Utskottet har funnit, att inrättandet av den av *skolöverstyrelsen* och motionärerna föreslagna förskoleavdelningen vid seminariet i Stockholm skulle kunna bli av betydelse för lärarutbildningen. Med hänsyn till att förskoleundervisningen i vårt land i motsats till flera andra länder ännu befinner sig på ett mycket förberedande stadium vore det enligt utskottets mening värdefullt, om ifrågavarande avdelning kunde komma till stånd som en försöksanordning. Utskottet har därför ansett sig böra tillstyrka bifall till motionerna I:428 och II:576.

Kostnaderna för anordningen ha i motionerna beräknats till 6 150 kronor, varav 4 150 kronor avse arvode åt lärarinnan och 2 000 kronor anskaffande

² Bihang till riksdagens protokoll 1952. 6 saml. Nr 176.

av materiel m. m. Lärarinnearvodet, som av skolöverstyrelsen beräknats till 3 500 kronor, torde med hänsyn till inträdd lönestegring nu böra beräknas till 4 150 kronor. Till följd härav och då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande under denna punkt, torde anslaget böra uppräknas med ett avrundat belopp av 4 200 kronor och uppföras med 3 284 200 kronor. Kostnaderna för materiel m. m. torde få bestriidas med anlåtande av för dylika ändamål vid småskoleseminarierna anvisade anslagsmedel.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I:428 och II:576,

a) godkänna följande avlöningsstat för småskoleseminarierna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		1 493 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a) Arvoden åt seminarieläkare m. m. <i>förslagsvis</i>	27 800	
b) Arvoden åt seminariebibliotekarier	14 400	
c) Arvoden åt sekreterare m. m.	8 800	
d) Tilläggsarvoden åt lärare i trädgårdsskötsel	2 700	
e) Arvode åt ett biträde för matlagningen vid seminariet i Lycksele	4 000	57 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie <u>personal</u> , <i>förslagsvis</i>		1 034 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		699 300
	Summa kronor	3 284 200

b) till *Småskoleseminarierna*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 284 200 kronor.

7:o) Statsbidrag till en svensk skola i Bishoftu i Etiopien. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 58 och 59) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att från förslagsanslaget till Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor må från och med budgetåret 1952/53 tills vidare utgå bidrag till en svensk skola i Bishoftu i Etiopien.

8:o) Högre tekniska läroverk: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 60—67), vilket innebär en anslagshöjning med 890 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1952/53 vidtaga de ändringar i personalförteckningen för de högre tekniska läroverken, vilka föranledas av vad departementschefen förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för de högre tekniska läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t .

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 055 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a) Arvoden åt skolläkare m. m., <i>förslagsvis</i>	30 400
b) Arvoden åt bibliotekarier	8 800
c) Arvoden åt bokförings- och skrivbiträden åt rektorer	44 300
d) Arvode åt biträdande rektor	1 500 85 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 900 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	935 000
	Summa kronor 4 975 000

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar m. m.	85 000
	Nettoutgift kronor 4 890 000

c) till Högre tekniska läroverk: Avlöningar för budgetåret 1952/53 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 890 000 kronor.

Stockholm den 20 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsgård, Ohlon, Leander, Gillström, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Bergh, fru Lindström, herrar Edvin Thun, Söderquist och Arrhén; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmborg i Skövde, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Wallentheim, Lindholm, Staxäng, Bergstrand, Åkerström, Hoppe, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herrar Onsjö, Nihlfors och fröken Nygren.

Reservationer.

1) vid *punkten 1:o*) (utvidgning av den statliga gymnasieorganisationen m. m.) av herrar *Andersson* i Malmö och *Nihlfors*.

2) vid *punkten 6:o*) (Småskoleseminarierna: Avlöningar) av herrar *Näsgård*, *Bergh*, *Svensson* i Grönvik, *Staxäng*, *Petterson* i Degerfors och *Onsjö*, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka motionerna I:428 och II:576 och att till följd därav utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Ehuru utskottet har funnit, att inrättandet av den av skolöverstyrelsen och motionärerna föreslagna förskoleavdelningen skulle kunna bli av viss betydelse för lärarutbildningen, är utskottet likväl med hänsyn till svårigheten att nu överblicka konsekvenserna av ett bifall till framställningen icke berett att biträda motionärernas yrkande. Utskottet tillstyrker, att anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppföres med 3 280 000 kronor, och hemställes förty,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 428 och II: 576,

a) godkänna följande avlöningsstat för småskoleseminarierna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 493 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	

a) Arvoden åt seminarieläkare m. m. <i>förslagsvis</i>	27 800	
b) Arvoden åt seminariebibliotekarier	14 400	
c) Arvoden åt sekreterare m. m.	8 800	
d) Tilläggsarvoden åt lärare i träd- gårdsskötsel	2 700	
e) Arvode åt ett biträde för matlag- ningen vid seminariet i Lycksele	4 000	57 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>		1 030 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		699 300
		<hr/> Summa kronor 3 280 000

b) till *Småskoleseminarierna*: *Avlöningar* för budget-
året 1952/63 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslags-
anslag av 3 280 000 kronor.»